

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/41/41/96

PREFERENCJE PARTYJNE W MARCU '96

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W związku z pewnymi różnicami, jakie można zaobserwować w wynikach badań poszczególnych ośrodków, CBOS przeprowadził eksperyment metodologiczny¹, pozwalający prześledzić zmiany preferencji partyjnych respondentów w zależności od sposobu zadawania pytań.

Jak wykazują liczne badania, liczba partii na polskiej scenie politycznej, pojawianie się nowych ugrupowań, zawiązywane koalicje sprawiają, że polski wyborca ma poważne trudności z rozpoznawaniem poszczególnych ugrupowań. W takiej sytuacji istnieją różne metody określania preferencji partyjnych. Można m.in. symulować sytuację wyborczą, w jakiej znajdzie się duża grupa głosujących, podając nazwy partii bez wymieniania nazwisk ich liderów. Można też ułatwić respondentom identyfikację poszczególnych ugrupowań przez podanie przy ich nazwach nazwisk przywódców.

W marcowym badaniu przeprowadziliśmy eksperyment, w którym ankietowani zostali podzieleni na dwie grupy A i B. Osoby zaliczone do pierwszej grupy (A) określały swoje preferencje posługując się kartą zawierającą jedynie nazwy ugrupowań. Respondenci z drugiej grupy (B) dysponowali dodatkowo informacją, kto jest liderem danej partii. (Wyniki badania uzyskane w grupie A i B przedstawiono w tabeli.)

W analizach preferencji partyjnych istotne jest śledzenie trendów. W tym celu należy uwzględnić wyniki zamieszczone w kolumnie A, ponieważ są one wykonane taką samą metodą jak dotychczas.

Przeprowadzony eksperyment ujawnił, że wiedza o tym, kto jest liderem danej partii, znacząco wpływa na poziom poparcia, jakie dane ugrupowanie uzyskało w badaniu. O ile jednak w przypadku jednych partii wyraźnie podnosi to poziom deklarowanego poparcia, w przypadku innych sprawia, że okazuje się ono niższe niż wówczas, gdy badani nie uświadamiali sobie tego, kto przewodzi ugrupowaniu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (70), 7-12 marca ‘96, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1209).

PREFERENCJE PARTYJNE OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH W MARCU '96

w procentach

Na którą z partii lub organizacji najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach do Sejmu?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	1995									1996				
	III	IV	V	VI	VIII	IX	X	XI	XII	I	II ₁	II ₂	III	
													A	B
Sojusz Lewicy Demokratycznej	24	20	22	21	21	18	21	24	25	28	26	28	24	24
NSZZ "Solidarność"	10	11	11	13	10	12	16	14	15	12	15	15	16	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	11	15	12	13	9	10	9	6	7	10	10	9	15	11
Unia Wolności	11	13	14	11	6	10	8	8	11	8	10	8	8	10
Unia Pracy	12	10	11	10	9	8	9	8	6	7	6	4	5	5
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform	5	4	5	5	8	5	5	5	5	5	3	3	4	1
Obóz Patriotyczny	Konfederacja Polski Niepodległej	4	3	2	4	3	1	2	3	3	3	3	4	2
	Polskie Stronnictwo Ludowe - PL	-	-	-	-	3	4	3	2	3	2	3		
Ruch Odbudowy Polski "Odrodzenie"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	6	3	9
Unia Polityki Realnej	-	-	-	-	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	-	-	-	-	3	5	2	3	1	1	2	1	2	2
Obywatelski Ruch Patriotyczny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6
Porozumienie Centrum	-	-	-	-	2	1	2	1	1	1	1	1	0	3
Do czerwca '95 PSL-PL, ZChN, UPR i PC przedstawiano badanym w ramach koalicji.														
A - w pytaniu podano tylko nazwy partii (N=392)														
B - w pytaniu podano nazwy partii i nazwiska liderów (N=349)														

Jedną z partii, której elektorat nie zmienia się bez względu na to, czy badani zostali poinformowani o tym, kto stoi na jej czele, jest SLD. Ugrupowanie to, jak wykazały wyniki², jest też stosunkowo najlepiej znane badanym. Niezależnie od sposobu, w jaki symulujemy sytuację wyborczą, partia ta zajmuje pierwszą pozycję w rankingu. Uzyskany w marcu wynik świadczy jednak, że poparcie dla SLD w ciągu ostatniego miesiąca zmalało. Obecnie Sojusz mógłby liczyć na głosy 24% badanych.

² Zob. komunikat CBOS „Polskie partie polityczne”, marzec '96.

Drugim co do znaczenia ugrupowaniem jest NSZZ „Solidarność”. Warto jednak zauważyć, iż pozycja „Solidarności” okazuje się znacząco niższa, jeśli badani mają świadomość, że na jej czele stoi Marian Krzaklewski (różnica 6 punktów procentowych). Można sądzić, że u części zwolenników tej partii pojawienie się nazwiska obecnego lidera w jakiś sposób burzy istniejące dotąd wyobrażenie o immanentnych związkach z nią Lecha Wałęsy lub też odsuwa na plan dalszy myślenie o niej w kategoriach historycznego symbolu.

Okazuje się, że również osoba innego lidera - Waldemara Pawlaka niekorzystnie wpływa na wielkość poparcia deklarowanego dla PSL. Większa grupa badanych skłonna byłaby oddać głos na PSL, gdyby osoby jego przewodniczącego zbyt nie eksponowano (różnica wskazań w obu grupach wynosi 4 punkty procentowe). Warto jednak podkreślić, że poparcie dla PSL wzrosło, bez względu na to, jaką metodą było badane.

Podanie ankietowanym nazwisk liderów praktycznie nie miało wpływu na wielkość poparcia zarówno dla Unii Wolności, jak i Unii Pracy. Niebagatelne znaczenie ma tu z pewnością fakt, że elektoraty obu tych ugrupowań są stabilne, a ich zwolennicy rekrutują się w dużym stopniu z osób wykształconych i interesujących się polityką.

Znajomość nazwiska lidera, możliwość powiązania jego osoby z konkretną partią ma natomiast szczególne znaczenie w przypadku ugrupowań niedawno powstałych i mało znanych. O ile poparcie dla Ruchu Odbudowy Polski jest niskie, gdy podaje się tylko nazwę, o tyle znacznie rośnie kiedy badani wiedzą, że jest to partia Jana Olszewskiego. Gdyby wszyscy głosujący byli o tym poinformowani, ROP mógłby liczyć na głosy 9% badanych, co czyniłoby z tej partii najsilniejsze ugrupowanie prawicowe. Podobnie osoba Lecha Wałęsy, dawałaby dość znaczne poparcie nowo utworzonemu Obywatelskiemu Ruchowi Patriotycznemu, gdyby powszechnie wiedziano, że stoi on na jego czele.

W marcowym badaniu po raz pierwszy na liście rankingowej znalazł się też Obóz Patriotyczny, tworzony między innymi przez Konfederację Polski Niepodległej i PSL-PL. Warto zauważyć, że mariaż ten nie wpłynął znacząco na pozycję tego ugrupowania. Obóz mógłby liczyć zaledwie na głosy 2-4% wyborców.